

О. В. ЛОТОЦЬКА, Л. В. ЧМІЛЬ

ОЦІНКА ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА СТАВЛЕННЯ БАТЬКІВ ДО ВАКЦИНАЦІЇ ДІТЕЙ

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України,
м. Тернопіль, Україна

Мета: оцінити вплив соціальних та інформаційних чинників на рівень обізнаності та прихильності батьків до вакцинації дітей.

Матеріали і методи: використано бібліосемантичний, соціологічний, аналітичний та статистичний методи. Проведено опитування жителів міста Тернополя, які мають дітей різного віку за допомогою власно розробленої анкети для оцінки рівня прихильності до вакцинації, факторів впливу на цей показник і джерел інформації, якими найчастіше користувалися батьки.

Результати: опитування засвідчило переважно позитивне ставлення населення до імунізації дітей. Найвагомішою мотивацією, якою керуються 87% батьків під час прийняття рішення щодо вакцинації, є захист дитини від небезпечних інфекційних захворювань. 83% респондентів визнають важливість усіх щеплень, передбачених національним календарем. Хоча більшість батьків приймають рішення про вакцинацію без вагань, кожен третій все ж відчував певні побоювання або навіть відмовлявся від щеплень. 70,4% респондентів причиною побоювань назвали можливі побічні реакції, 37% опитаних хвилює неналежна якість вакцини. 89% респондентів перед щепленням дитини звертаються до думки інших батьків, що підтверджує наявність великого соціального впливу у процесі прийняття рішень. Інформацію про вакцинацію 94,4% батьків отримує від лікарів. Інтернет посідає друге місце з показником 32,5%. Лише 61% громадян повністю довіряють медичним працівникам у питаннях інформації про вакцини, а 50% вважають найбільш достовірними джерелами офіційні сайти МОЗ та ВОЗ. 30% опитаних вважають, що інформаційних кампаній щодо щеплення не вистачає.

Висновок. Проведене соціологічне опитування засвідчило загалом високий рівень підтримки вакцинації дітей серед батьків та позитивне ставлення до імунізації як одного з ключових інструментів профілактики інфекційних захворювань у системі громадського здоров'я. Результати опитування вказують на необхідність удосконалення інформаційних кампаній, забезпечивши їхню доступність, зрозумілість і спрямованість на основні побоювання батьків, зокрема щодо побічних реакцій та якості вакцин та посилення комунікаційної ролі медичних працівників у питаннях вакцинації шляхом стандартизації консультацій для батьків та підвищення їхньої обізнаності щодо безпеки й ефективності вакцин.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: профілактика інфекційних захворювань; вакцинація дітей; батьки; обізнаність.

Упродовж усього історичного розвитку людства інфекційні захворювання були його постійними супутниками. Незважаючи на значні досягнення сучасної медицини й технологічний прогрес, вони й нині залишаються серед найбільш серйозних загроз для глобальної системи охорони здоров'я. Водночас інфекційні хвороби слід розглядати не лише як медичну, а й як важливу соціальну проблему, оскільки страх перед потенційним інфікуванням нерідко спричиняє стигматизацію окремих осіб або груп населення. Такі процеси призводять до послаблення соціальних зв'язків, підривають суспільну згуртованість і негативно впливають на психоемоційний стан людей, сприяючи розвитку тривожних і депресивних проявів [1].

Спалахи інфекційних захворювань супроводжуються суттєвими економічними втратами, які

включають як прямі витрати на лікування, госпіталізацію та медикаментозне забезпечення, так і значні непрямі збитки. Останні пов'язані зі зниженням працездатності, тимчасовою або стійкою втратою трудових ресурсів, передчасною смертністю та необхідністю догляду за хворими, що в сукупності може істотно стримувати соціально-економічний розвиток [2, 3].

Сукупність зазначених факторів зумовлює необхідність системного впровадження профілактичних заходів, спрямованих на запобігання поширенню інфекційних хвороб. Теоретичною основою таких заходів є концепція епідеміологічного ланцюга, відповідно до якої розвиток інфекційного процесу можливий лише за наявності джерела збудника, механізму його передачі та сприйнятливо організму. Переривання будь-якої з цих ланок

© О. В. Лотоцька, Л. В. Чміль, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

розглядається як ключова умова ефективної профілактики [4, 5].

Наукові дослідження свідчать, що імунізація є одним із найбільш ефективних і економічно обґрунтованих методів впливу на епідемічний процес. Основною метою вакцинації є формування захисту організму від інфекційних збудників, зменшення ризику тяжкого перебігу захворювань та розвитку ускладнень. Створення специфічного імунітету у сприйнятливого населення забезпечує не лише індивідуальний захист, а й є основою формування колективного імунітету, що опосередковано знижує ризик інфікування серед осіб, яким вакцинація протипоказана за станом здоров'я [6, 7]. Сьогодні імунопрофілактика залишається одним із найбільш ефективних методів попередження інфекційних захворювань, що сприяє зниженню захворюваності, смертності та економічних витрат на лікування [8]. Разом із тим, незважаючи на доведену результативність вакцинації, в Україні спостерігається недостатній рівень охоплення профілактичними щепленнями, що становить суттєву загрозу для громадського здоров'я, особливо в умовах глобалізаційних процесів, активної міграції населення та появи нових інфекційних ризиків.

Тому метою дослідження було оцінити вплив соціальних та інформаційних чинників на рівень обізнаності та прихильності батьків до вакцинації дітей.

Матеріали і методи. Для досягнення мети було проведено анкетування 108 респондентів – жителів міста Тернополя, які мають дітей різного віку за допомогою онлайн-платформи Google Forms. Опитування було добровільним та анонімним. В якості інструменту опитування була використана анкета, розроблена нами, яка містила 20 запитань із варіантами відповідей. У першій частині анкети були запитання щодо демографічних змінних, таких як вік, стать, освітній статус, професія, кількість дітей. Друга частина оцінювала рівень прихильності до вакцинації, фактори впливу на цей показник і джерела інформації, якими найчастіше користувалися батьки для отримання знань щодо імунопрофілактичних заходів, рівень охоплення дитини імунопрофілактичними заходами, причин відмови від щеплень, джерела інформації, з яких батьки отримують дані про імунізацію, тощо.

Результати дослідження та їх обговорення. За оцінками Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), щорічно завдяки імунізації вдається запобігти мільйонам смертей, пов'язаних з інфекційною патологією [9, 10]. Саме вакцинація дала змогу ліквідувати натуральну віспу, практично викоринити поліомієліт і суттєво знизити поширеність та смертність від таких захворювань, як кір, правець, дифтерія, кашлюк, краснуха, менінгіт і вірусні ураження печінки. За останні десятиліття імунопрофілактика сприяла значному зменшенню

дитячої смертності та врятувала сотні мільйонів життів у світі [11, 12].

Зростання рівня захворюваності на вакциноковані інфекції, зокрема кір, кашлюк, туберкульоз і вірусні гепатити, свідчить про ослаблення системного контролю за проведенням імунопрофілактики в країні [13]. Однією з провідних причин такої ситуації є обережно-негативне ставлення батьків до вакцинації, що зумовлене недостатньою поінформованістю та сумнівами щодо доцільності профілактичних щеплень. Вагому роль у формуванні цих настроїв відіграє поширення неперевіреної та науково необґрунтованої інформації, яка перебільшує потенційні ризики вакцинації та применшує небезпеку інфекційних захворювань, що, своєю чергою, негативно впливає на рівень довіри до імунопрофілактики та охоплення щепленнями населення [14]. Зменшення ризиків поширення вакцинокованих інфекцій серед дитячого населення значною мірою залежить від ефективної комунікації між медичними працівниками та батьками. Важливе значення має надання педіатрами достовірної інформації щодо користі вакцинації, її профілактичної ефективності, а також можливих наслідків відмови або порушення календаря щеплень [15].

Серед респондентів більшість була жіночої статі – 89%. Найбільш частку дослідженні, а саме 35% становили особи віком 31–35 років. Друга за величиною група були особи 21–25 років (24%). 11% респондентів мали 26–30 років. Сумарно, респонденти у віці 21–35 років склали 70% вибірки. Це, як правило, батьки дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, які є найбільш активними користувачами медичних послуг, пов'язаних із вакцинацією дітей. 59% опитаних мали одну дитину, 31% – двоє, що досить типово для сучасного урбанізованого суспільства, де, зазвичай, переважають сім'ї з невеликою кількістю дітей (1–2). Сумарна частка багатодітних родин (3 і більше дітей) становила лише 11%. Сім'ї з чотирма і більше дітьми становили лише 2%. 73% респондентів мали вищу освіту, 15% – незакінчену вищу освіту, 11% – середню і 1% – середню спеціальну освіту. Отримані дані свідчать про те, що переважна кількість опитаних батьків – це переважно висококваліфіковані фахівці або люди, які прагнуть такими бути. Результати дослідження, отримані від такої аудиторії, можна вважати експертними або такими, що базуються на високому рівні критичного мислення.

Аналіз відповідей засвідчило переважно позитивне (у 87%) ставлення населення до імунізації дітей, що свідчить про високий рівень довіри до вакцинації як ключового інструменту профілактики інфекційних захворювань у дітей. Найвагомішою мотивацією, якою керуються 87% опитаних під час прийняття рішення щодо вакцинації, є захист

дитини від небезпечних інфекційних захворювань. На другому місці за значущістю знаходився мотив зменшення ризику ускладнень та смертності – 68,5%, що підкреслює страх населення перед тяжкими наслідками відсутності щеплення, на третьому і четвертому – формування колективного імунітету та попередження епідемій і пандемій, які відзначили 55,6 та 51,9% опитаних. Таким чином, домінуючу роль серед мотивів для вакцинації відіграють фактори, пов'язані з прямим захистом здоров'я та запобіганням тяжким наслідкам інфекцій.

83% респондентів визнають важливість усіх щеплень, передбачених національним календарем, що позитивно впливає на рівень колективного імунітету та сприяє ефективному контролю інфекційних захворювань у дитячих колективах. Проте 15% підтримує лише вибіркові щеплення, а 2% повністю їх заперечує. Це підкреслює потребу у подальших комунікаційних і освітніх заходах для підвищення довіри до імунізації.

Переважає більшість батьків (понад 94%) зробили щеплення або планують його зробити. Лише 4% батьків відповіли, що не вакцинували дитину і не планують цього робити. Це найменша група, однак вона має епідеміологічне значення, оскільки повна відмова від вакцинації створює ризики осередків спалахів керованих інфекцій та зниження рівня колективного імунітету. Невеликі групи батьків із частковою або несвоєчасною вакцинацією свідчать про потребу в посиленні інформаційно-просвітницької роботи.

Хоча більшість батьків приймають рішення про вакцинацію без вагань, кожен третій все ж таки відчував певні побоювання або навіть відмовлявся від щеплень. Причиною найбільших побоювань щодо вакцинації дітей є побічні реакції, на які вказали 70,4% респондентів. 37% турбувалися про якість вакцини, 9,3 – щодо її низької ефективності. І лише 18,6% опитаних заявили, що не мають побоювань щодо вакцинації дітей. Отже, кількість респондентів, які мають різні побоювання, значно перевищує тих, хто їх немає. Це підкреслює важливість активної комунікації медичних працівників з батьками, доступної інформації про безпеку вакцин, спростування міфів та дезінформації.

Результати опитування свідчать, що більшість батьків (89%) так чи інакше звертаються до думки інших батьків, що підтверджує наявність великого соціального впливу у процесі прийняття рішень. Отже, батьківські спільноти можуть становити додатковий ресурс для поширення достовірної інформації про вакцинацію, якщо з ними правильно працювати та забезпечити якісний інформаційний супровід. Але при прийнятті кінцевого рішення щодо вакцинації дитини, 69% батьків ухвалюють його незалежно від соціального тиску чи порад, що є позитивним показником сформованої індивідуальної відповідальності.

Інформацію про вакцинацію переважно більшість батьків (94,4%) отримує від медичних працівників. Інтернет посідає друге місце з показником 32,5%. Це свідчить про те, що кожен третій респондент використовує онлайн-ресурси для пошуку інформації, що підкреслює важливість наявності якісного медичного контенту в мережі. Таким чином, будь-які інформаційні кампанії будуть найбільш ефективними, якщо вони будуть спрямовані на підтримку лікарів або транслюватимуться через цифрові платформи, якими користується третина населення.

Переважає більшість (61%) громадян повністю покладається на медичних працівників у питаннях інформації про вакцини. Це є позитивним фактором, оскільки медичні працівники є найбільш кваліфікованим джерелом. Поряд з цим, майже третина опитаних (35%) має часткову довіру. Це ключова група, з якою необхідно працювати, оскільки їхнє рішення про вакцинацію може бути нестабільним. Вони, ймовірно, чутливі до суперечливої інформації або потребують більш ґрунтовного та прозорого пояснення. Лише 4% демонструють повну недовіру. Це свідчить про високий, але не абсолютний, рівень довіри до інформації про вакцини, яку надають медичні працівники.

Результати опитування показали, що загалом рівень задоволеності інформаційними кампаніями не є високим. 33% респондентів вказали, що їх достатньо, 37% вважають їх частково достатніми, ще 30% вважають, що інформаційних кампаній не вистачає. Отже, загалом батьки отримують інформацію, але, ймовірно, її недостатньо, вона не є достатньо зрозумілою, охоплює не всі актуальні питання або не охоплює всі цільові групи. Це підкреслює потребу в посиленні інформаційної політики: більше доступних матеріалів, розширення каналів комунікації, участь медичних експертів, адресні кампанії.

Найбільш достовірними джерелами інформації про вакцинацію половина респондентів (50%) вважають офіційні сайти МОЗ та ВООЗ. Такий високий рівень довіри свідчить про те, що населення орієнтується на офіційні, перевірені дані та міжнародні рекомендації. На другому місці за довірою опитані поставили медичних працівників (33%). Це підкреслює важливу роль медиків у формуванні ставлення до вакцинації. Наукові публікації отримали 15%. Це досить невелика частка, що може свідчити про обмежений доступ населення до наукової літератури, складність її сприйняття, недостатню популяризацію доказової медицини в доступному форматі. Соціальні мережі є найменш достовірним джерелом – усього 2%. Дуже низький рівень довіри до цих джерел демонструє, що респонденти усвідомлюють наявність фейків та недостовірної інформації у соцмережах.

Щодо обов'язкової вакцинації дітей для допуску до закладів освіти, то результати опитування свідчать про переважно позитивне ставлення до цієї вимоги. Дві третини опитаних (67%) підтримують обов'язковість вакцинації. Це свідчить про високий рівень розуміння важливості щеплень для захисту не лише своєї дитини, а й формування колективного імунітету в дитячих колективах. Одночасно майже третина респондентів (28%) висловили нейтральне ставлення. Це може вказувати на певну нерішучість частини батьків або їх недостатню поінформованість. І лише 5% опитаних виступають проти обов'язковості вакцинації. Таким чином, майже 7 із 10 опитаних підтримують обов'язкову вакцинацію для відвідування дитячого садка чи школи, що відповідає державній політиці, спрямованій на забезпечення високого рівня колективного імунітету.

Найбільш впливовими для батьків при прийнятті рішення про вакцинацію дитини є наявність якісних вакцин. Більше половини респондентів (52%) вважають це ключовим фактором. Майже кожен п'ятий (19%) респондент керується власними переконаннями. Така ж кількість опитаних (19%) покладаються на думку медичного фахівця. Лише невелика частина опитаних (6%) орієнтується на досвід друзів, знайомих або батьківських спільнот. Найменш впливовим фактором виявилися інформаційні кампанії (4%). Це підкреслює важливість активної комунікації медичних працівників з батьками, доступної інформації про безпеку та якість вакцин, спростування міфів та дезінформації.

Висновки. Проведене соціологічне опитування засвідчило загалом високий рівень підтримки вакцинації дітей серед батьків та позитивне ставлення до імунізації як одного з ключових інструментів профілактики інфекційних захворювань у системі громадського здоров'я. Переважна більшість респондентів визнає важливість щеплень, передбачених Національним календарем, і здійснює або планує здійснювати вакцинацію своїх дітей, що

створює сприятливі умови для формування та підтримання колективного імунітету.

Загалом результати опитування підтверджують необхідність посилення комунікаційної ролі медичних працівників у питаннях вакцинації шляхом стандартизації консультацій для батьків та підвищення їхньої обізнаності щодо безпеки й ефективності вакцин та удосконалення інформаційних кампаній і підвищення їхньої якості, адресності та зрозумілості, а також акцент на питаннях безпеки та якості вакцин є важливими напрямками подальшої роботи для збереження високого рівня охоплення щепленнями та запобігання спалахам керованих інфекцій. Будь-які інформаційні кампанії будуть найбільш ефективними, якщо вони будуть спрямовані на підтримку лікарів або транслюватимуться через цифрові платформи, якими користується третина населення.

Перспективи подальших досліджень. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні та науковому обґрунтуванні комплексних заходів, спрямованих на цілеспрямовану роботу з батьками, які вагаються або здійснюють вакцинацію несвоєчасно, з метою підвищення рівня охоплення щепленнями та запобігання зниженню колективного імунітету.

Інформація про фінансування. На проведення цього дослідження автори не отримували фінансової допомоги від сторонніх організацій або грантів.

Відповідність матеріалів статті щодо проведення обстежень/досліджень/лікування нормам біоетики. При підготовці статті не проводили наукові дослідження, які потребують висновку комісії з біоетики.

Внесок кожного з авторів згідно з таксономією CrediT. Лотоцька О. В. – концептуалізація, методологія, написання – рецензування та редактування; Чміль Л. В. – дослідження, формальний аналіз, візуалізація, написання – початковий проєкт.

Інформація щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів відсутній.

Список літератури

1. Reluga T. C., Smith R. A., Hughes D. P. Dynamic and game theory of infectious disease stigmas. *Journal of theoretical biology*, 2019. No 476. P. 95–107.
2. Smith K. M., Machalaba C. C., Seifman R., Feferholtz Y., Karesh W.B. Infectious disease and economics: the case for considering multi-sectoral impacts. *One Health*, 2019. No 7. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.onehlt.2018.100080>.
3. Bloom D. E., Cadarette D. Infectious disease threats in the twenty-first century: strengthening the global response. *Frontiers in immunology*, 2019. No 10. P. 549.
4. Ryu S., Chun J. Y., Lee S. et al. Epidemiology and transmission dynamics of infectious diseases and control measures. *Viruses*, 2022. No 14(11). DOI: 10.3390/v14112510
5. Шагінян В. Р., Фільчаков І. В. Сучасний стан системи епідеміологічного нагляду за інфекційними хворобами в Україні. *Превентивна медицина. Теорія і практика*, 2024. № 3. С. 7.
6. Rodrigues C. M., Plotkin S. A. Impact of vaccines; health, economic and social perspectives. *Frontiers in microbiology*, 2020. Vol. 11. 1526.
7. Melese M., Wolde F., Sori T., Girma S. Role of Understanding the Chain of Infection for Effective Infectious Disease Prevention and Control. *Austin J Public Health Epidemiol.*, 2025. No 12 (2). DOI: 10.3389/fmicb.2020.01526.
8. Montero D. A., Vidal R. M., Velasco J. et al. Two centuries of vaccination: historical and conceptual approach and future perspectives. *Frontiers in public health*, 2024. No 11. DOI:10.3389/fpubh.2023.1326154.

9. World Health Organization. World Health Organization: 10 facts on immunization; 2018. [дата звернення: 22.12.2025]. Retrieved from: <https://www.who.int/features/factfiles/immunization/en/>.
10. Nandi A., Shet A. Why vaccines matter: understanding the broader health, economic, and child development benefits of routine vaccination. *Human vaccines & immunotherapeutics*, 2020. No 16(8). P. 1900–1904.
11. Shattock A. J., Johnson H. C., Sim S. Y., et al. Contribution of vaccination to improved survival and health: modelling 50 years of the Expanded Programme on Immunization. *The Lancet*, 2024. Volume 403, Issue 10441. P. 2307–2316.
12. Друцұл-Мельник Н.В., Іванова Л.А., Колоскова О.К., Гарас М.Н. До питання імунопрофілактики інфекційних хвороб у дітей в період пандемії COVID-19. *Вісник медичних і біологічних досліджень*, 2022. № 2. С. 24.
13. Маркович І.Г., Маркович І.Ф. Інфекційна захворюваність як індикатор санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. *Інфекційні хвороби*, 2025. № 4. С. 46–55.
14. Боярчук О.Р., Міщанчук В.А. Оцінка факторів впливу на ставлення батьків до імунопрофілактики. *Modern Pediatrics. Ukraine*, 2020. № 5(109). С. 19–23.
15. Пугач А.М., Бондаренко А.В. Обізнаність майбутніх батьків щодо вакцинації. *Сучасна педіатрія. Україна*, 2023. № 5(133). С. 85–89.

References

1. Reluga, T. C., Smith, R. A., & Hughes, D. P. (2019). Dynamic and game theory of infectious disease stigmas. *Journal of theoretical biology*, 476, 95–107.
2. Smith, K. M., Machalaba, C. C., Seifman, R., Feferholtz, Y., & Karesh, W. B. (2019). Infectious disease and economics: The case for considering multi-sectoral impacts. *One health*, 7, 100080.
3. Bloom, D. E., & Cadarette, D. (2019). Infectious disease threats in the twenty-first century: strengthening the global response. *Frontiers in immunology*, 10, 549.
4. Ryu, S., Chun, J. Y., Lee, S., Yoo, D., Kim, Y., Ali, S. T., & Chun, B. C. (2022). Epidemiology and Transmission Dynamics of Infectious Diseases and Control Measures. *Viruses*, 14(11), 2510. <https://doi.org/10.3390/v14112510>
5. Shahinian, V. R., & Filchakov, I. V. (2024). Suchasnyi stan systemy epidemiolohichnoho nahliadu za infektsiinymy khvorobamy v Ukraini. [Current status of the system of epidemiological surveillance of infectious diseases in Ukraine.] *Preventywna medytsyna. Teoriia i praktyka*, 3, 7. [in Ukrainian].
6. Rodrigues, C. M., & Plotkin, S. A. (2020). Impact of vaccines; health, economic and social perspectives. *Frontiers in microbiology*, 11, 1526.
7. Melese, M., Wolde, F., Sori, T., & Girma, S. (2025). Role of Understanding the Chain of Infection for Effective Infectious Disease Prevention and Control. *Austin J Public Health Epidemiol*, 12 (2): 1178.
8. Montero, D. A., Vidal, R. M., Velasco, J., Carreño, L. J., Torres, J. P., Benachi O, M. A., ... & O’Ryan, M. (2024). Two centuries of vaccination: historical and conceptual approach and future perspectives. *Frontiers in public health*, 11, 1326154.
9. World Health Organization (2018). World Health Organization: 10 facts on immunization [accessed 2025 December 22]. Retrieved from: <https://www.who.int/features/factfiles/immunization/en/>.
10. Nandi, A., & Shet, A. (2020). Why vaccines matter: understanding the broader health, economic, and child development benefits of routine vaccination. *Human vaccines & immunotherapeutics*, 16(8), 1900–1904.
11. Shattock, A. J., Johnson, H. C., Sim, S. Y., Carter, A., Lambach, P., Hutubessy, R. C., ... & Bar-Zeev, N. (2024). Contribution of vaccination to improved survival and health: modelling 50 years of the Expanded Programme on Immunization. *The Lancet*, 403(10441), 2307–2316.
12. Drutsul-Melnyk, N. V., Ivanova, L. A., Koloskova, O. K., & Haras, M. N. (2022). Do pyttannia imunoprofilaktyky infektsiinnykh khvorob u ditei v period pandemii SOVID-19 [On the issue of immunoprophylaxis of infectious diseases in children during the COVID-19 pandemic] *Visnyk medychnykh i biolohichnykh doslidzhen* 2, 24 [in Ukrainian].
13. Markovych, I. H., & Markovych, I. F. (2025). Infektsiina zakhvoriuvanist yak indykator sanitarnoho ta epidemiolohichnoho blahopoluchchia naselewnia. [Infectious morbidity as an indicator of sanitary and epidemiological well-being of the population] *Infektsiini khvoroby*, 4, 46–55. [in Ukrainian].
14. Boiarchuk, O. R., & Mishchanchuk, V. A. (2020). Otsinka faktoriv vplyvu na stavlennia batkiv do imunoprofilaktyky [Assessment of factors influencing parents’ attitudes towards immunoprophylaxis.]. *Suchasna pediatriia. Ukraina*, 5, 19–23. [in Ukrainian].
15. Puhach, A.M., & Bondarenko, A.V. (2023) Obiznanist maibutnykh batkiv shchodo vaktsynatsii [Awareness of future parents about vaccination.]. *Suchasna pediatriia. Ukraina*, 5(133). 85–89. [in Ukrainian].

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF SOCIAL AND INFORMATIONAL FACTORS ON PARENTS’ ATTITUDES TOWARD CHILDHOOD VACCINATION

O. V. Lototska, L. V. Chmil

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University of the Ministry of Health of Ukraine, Ternopil, Ukraine

Purpose: To assess the impact of social and informational factors on parents’ level of awareness and commitment to childhood vaccination.

Materials and Methods: Bibliosemantic, sociological, analytical, and statistical methods were employed. A survey was conducted among residents of Ternopil with children of various ages using a custom-designed question-

naire. The study evaluated levels of vaccine advocacy, factors influencing these levels, and the information sources most frequently used by parents.

Results: The survey revealed a predominantly positive attitude toward childhood immunization. The most significant motivation for parents when making vaccination decisions is protecting their child from dangerous infectious diseases (87% of respondents). 83% of respondents recognize the importance of all vaccinations included in the national immunization schedule. Although the majority of parents decide to vaccinate without hesitation, one in three still experienced certain fears or had even refused vaccinations. Among the reasons for concern, 70.4% cited potential side effects, and 37% were worried about inadequate vaccine quality. 89% of respondents consult the opinions of other parents before their child's vaccination, confirming a strong social influence on the decision-making process. 94.4% of parents receive information about vaccination from doctors. The Internet ranks second at 32.5%. Only 61% of citizens fully rely on medical professionals for vaccine information, while 50% consider the official websites of the Ministry of Health and the WHO to be the most reliable sources. 30% of respondents believe there is a lack of information campaigns regarding vaccination.

Conclusion: The conducted sociological survey demonstrated a generally high level of support for childhood vaccination among parents and a positive attitude toward immunization as a key tool for infectious disease prevention within the public health system. The results indicate a need to improve information campaigns by ensuring they are accessible, clear, and focused on addressing parents' primary concerns – specifically side effects and vaccine quality. Furthermore, it is essential to strengthen the communicative role of medical professionals by standardizing parental consultations and increasing awareness regarding vaccine safety and efficacy.

KEY WORDS: **prevention of infectious diseases; childhood vaccination; parents; awareness.**

Дата першого надходження статті до видання: 02.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 06.04.2026

Відомості про авторів:

Лотоцька Олена Володимирівна – докторка медичних наук, професорка, завідувачка кафедри загальної гігієни та екології Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України; ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1393-7914>.

Чміль Людмила Володимирівна – здобувачка вищої освіти 2-го року навчання за спеціальністю «Громадське здоров'я» медичного факультету Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України.

Електронна адреса для листування: lototska@tdmu.edu.ua